

2024-06-12 Nr. NV-1579

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-294(5) TAIS-23-16375(7)		DĖL VYRIAUSYBĖS 2012 M. VASARIO 29 D. NUTARIMO NR. 212 „DĖL IŠSILAVINIMO IR KVALIFIKACIJŲ, SUSIJUSIŲ SU AUKŠTUOJU MOKSLU IR ĮGYTŲ PAGAL UŽSIENIO VALSTYBIŲ IR TARPTAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ ŠVIETIMO PROGRAMAS, PRIPAŽINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne Priėmimo Terminas Data iš kalendoriaus	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-06-11	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Pasaulio praktikoje užsienio kvalifikacijų pripažinimas skirstomas į **akademinių ir profesinių**. Akademiniis pripažinimas siejamas su užsienyje įgytos kvalifikacijos lygio nustatymu akademinė prasme, kai asmuo siekia tęsti studijas ar mokymąsi arba siekiama kitų tikslų (pvz., siekiama dirbti valstybės tarnyboje, įsilieti į darbo rinkos mokymus).

Kvalifikacijų, įgytų pagal užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas, akademiniio pripažinimo esmė – užtikrinti asmens – užsienio kvalifikacijos turėtojo – teisę, kad jo užsienyje įgyta kvalifikacija būtų įskaitoma Lietuvoje ir jam nereikėtų dar kartą mokytis ar studijuoti to paties kurso, laikyti egzamino ir siekti jau įgytų kompetencijų, kurios jau yra patvirtintos formaliu kvalifikacijos suteikimą liudijančiu dokumentu.

Projekto rengimą paskatino:

- nuo 2022 m. karo Ukrainoje pradžios Lietuvoje išaugęs darbdavių poreikis gauti informaciją dėl asmenų, siekiančių dirbti pagal reglamentuojamą profesiją;
- poreikis vykdyti užsienio profesinio mokymo kvalifikacijų akademinių pripažinimą, nes šiuo metu teisės aktais nėra nustatyta, kas turi tai atlikti, nors tokio akademiniio pripažinimo poreikis yra;
- siekiant greitesnio stojančiųjų aptarnavimo ir jų srautų reguliavimo, tobulintinas tarpinstitucinis bendradarbiavimas tarp Centro, aukštųjų mokyklų, profesinio mokymo įstaigų ir LAMA BPO;
- šios srities teisinis reguliavimas nebuvo keistas nuo 2012 m., nors per šį laikotarpį pasikeitė tarptautinių teisės aktų reikalavimai.

Studijų kokybės vertinimo centras (toliau – Centras) gavo ir išnagrinėjo prašymų:

2022 m. – 4 913

2023 m. – 4 128

Dėl profesinio mokymo kvalifikacijų pripažinimo Centras teikė konsultacijas:

2022 m. – 515 asmenų

2023 m. – 516 asmenų

Pažymėtina, kad Projektas nereglamentuoja:

- užsienio ar tarptautinių kvalifikacijų profesinio pripažinimo (tinkamumo darbui nustatymo), kai kvalifikacijos turėtojas siekia dirbti Lietuvoje:
 - pagal Lietuvoje reglamentuojamą profesiją;
 - pagal Lietuvoje nereglamentuojamą profesiją, kai tinkamumą darbui nustato darbdavys;
- Europos mokyklose (kurios veikia pagal Konvenciją, apibrėžiančią Europos mokyklų statutą) įgytų kvalifikacijų akademiniio pripažinimo;
- jungtinių kvalifikacinių laipsnių, kurie įgyjami baigus jungtines studijų programas, vykdomas Mokslo ir studijų įstatyme nustatyta tvarka, akademiniio pripažinimo;
- automatinio pripažinimo, kuris įgyvendinamas vadovaujantis tarptautinėmis sutartimis ir (ar) Lietuvos Respublikos įstatymuose, reglamentuojančiuose akademinių pripažinimą, nustatytomis sąlygomis.

Projekto lydimajame medžiagoje ir darbo tvarka pateikta informacija ir statistiniai duomenys rodo, kad akademiniio pripažinimo poreikis didėja, o pati pripažinimo procedūra turi būti kuo labiau pritaikyta prie augančio

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

asmenų judumo, jų įgytų kvalifikacijų įvairovės ir vykdoma kiek įmanoma paprasčiau, nekuriant paslaugos gavėjui – kvalifikacijos turėtojui – neproporcingos administracinės naštos.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma reglamentuoti:

- akademinį pripažinimą vykdančius subjektus;
- subjektus, kurie turi teisę kreiptis dėl akademinio pripažinimo;
- akademinio pripažinimo procedūras;
- apeliacijų dėl akademinio pripažinimo nagrinėjimo subjektus bei procedūras.

Projektu Centras paskiriamas Europos nacionalinių akademinio mobilumo ir pripažinimo informacijos centrų tinklo (ENIC) ir Nacionalinių akademinio pripažinimo informacijos centrų tinklo (NARIC) Lietuvos nariu, jam pavedama kaupti ir teikti informaciją apie užsienio ir Lietuvos valstybių švietimo sistemas, siekiant užtikrinti išsilavinimo ir kvalifikacijų, įgytų pagal užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas, akademinį pripažinimą, akademinį bei profesinį mobilumą ir tarptautinį bendradarbiavimą.

Akademinį pripažinimą vykdydys:

- profesinio mokymo įstaiga ar kitas profesinio mokymo teikėjas – kai siekiama mokytis pagal profesinio mokymo įstaigos ar kito profesinio mokymo teikėjo vykdomą profesinio mokymo programą (esminė naujovė);

- aukštoji mokykla – kai siekiama joje studijuoti;
- Lietuvos mokslo taryba (toliau – Taryba) – kai siekiama užsienio mokslo (meno) daktaro laipsnių akademinio pripažinimo.

- Centras – visais kitais atvejais, kai nesiekiama mokytis konkrečioje profesinėje ar aukštojoje mokykloje ar gauti užsienio mokslo (meno) daktaro laipsnio pripažinimo.

Dėl akademinio pripažinimo turės teisę kreiptis asmuo (kvalifikacijos turėtojas), jei jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

- yra Lietuvos, kitos ES valstybės narės, Europos ekonominės erdvės valstybės pilietis ar jo šeimos narys;
- yra prieglobsčio prašytojas;
- turi leidimą laikinai arba nuolat gyventi Lietuvoje;
- yra užsienio lietuvis;
- neatitinka nė vienos iš išvardintų sąlygų, tačiau jo priėmimą studijuoti ar mokytis vertins profesinės ar aukštosios mokyklos, kreipęsi į Centrą ir gavę jo rekomendaciją.

Dėl rekomendacijos į Centrą taip pat gali kreiptis ir darbdaviai, kitos suinteresuotos institucijos, siekdami įvertinti užsienyje įgyto išsilavinimo tinkamumą darbui ar asmens užsienyje įgyto aukštojo mokslo ar profesinio mokymo kvalifikacijos lygį.

Akademinį pripažinimą vykdančys subjektai priims vieną iš sprendimų:

- pripažinti užsienio ar tarptautinę kvalifikaciją lygiaverte:
 - atitinkamo Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygio kvalifikacijai, suteikiamai Lietuvoje;
 - atitinkamam Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygiui;
 - atitinkamai mokymosi ar studijų daliai, kuri yra Lietuvos švietimo sistemai priklausančios kvalifikacijos dalis;
- pripažinti užsienio ar tarptautinę kvalifikaciją ir suteikti kvalifikacijos turėtojui tam tikras teises (siekti tik profesinės veiklos ir (arba) tolesnio mokymosi tam tikros švietimo srities profesinio mokymo programose ar programų moduluose ar siekti tolesnių studijų, stojant tik į tam tikros studijų krypties programas;
- pripažinti užsienio ar tarptautinę kvalifikaciją tik kartu su papildomais reikalavimais (egzaminas (-ai), kvalifikacijos turėtojo įgytų kompetencijų vertinimas, papildomi kursai, mokymasis), kuriuos kvalifikacijos turėtojas turės įvykdyti;
- nepripažinti užsienio ar tarptautinės kvalifikacijos.

Apeliacijų dėl sprendimų dėl akademinio pripažinimo nagrinėjimas:

- švietimo, mokslo ir sporto ministras sudaro 2 apeliacines komisijas:
 - dėl profesinių mokyklų priimtų sprendimų;
 - dėl Centro ar Tarybos priimtų sprendimų;
- Centras, suderinęs su ŠMSM, sudaro apeliacinę komisiją dėl aukštųjų mokyklų priimtų sprendimų.

Apeliacinė komisija gali:

- palikti galioti akademinį pripažinimą vykdančio kompetentingo subjekto sprendimą;
- įpareigoti akademinį pripažinimą vykdančią kompetentingą subjektą atlikti pakartotinį akademinį pripažinimą;
- įpareigoti kompetentingą subjektą pakeisti ar papildyti sprendimą, kad jis būtų motyvuotas, pagrįstas faktinėmis aplinkybėmis ir teisės normomis.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Projekto rengėjai nurodo, kad papildomų valstybės biudžeto lėšų įgyvendinimui nereikės, nes tokia profesinių mokyklų – naujų akademinį pripažinimą vykdysiančių subjektų – veikla vertinama kaip profesinių mokyklų jau šiuo metu atliekamos panašios funkcijos, tokios, kaip, pvz., ankstesnio mokymosi pasiekimų įvertinimas, asmens neformaliai įgytų kompetencijų įskaitymas, pamestų ar kitaip prarastų diplomų dublikatų išdavimas ir pan.

STEBĖSENA

Akademinių pripažinimo stebėseną vykdys ŠMSM, analizuodama Centro kasmet teikiamas ataskaitas apie paties Centro, Tarybos, aukštųjų mokyklų, profesinio mokymo įstaigų ir kitų profesinio mokymo teikėjų vykdomą akademinį kvalifikacijų pripažinimą ir, esant būtinybei, inicijuos akademinio pripažinimo praktikos ir teisinio reglamentavimo tobulinimą. ŠMSM taip pat organizuos aukštųjų ir profesinių mokyklų bei Tarybos veiklos įšivertinimą bei išorinį vertinimą. Bus stebima: teisės aktų ir jų įgyvendinimo atitiktis tarptautiniams standartams, akademinį pripažinimą vykdančių kompetentingų subjektų veiklos atitiktis nustatytiems principams ir kriterijams, tarptautinės gerosios praktikos sklaida ir įgyvendinimas, darbuotojų mokymų organizavimas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Be pastabų Projektas suderintas su Finansų ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, LAMA BPO, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija, Vilniaus universiteto Studentų atstovybe, Lietuvos studentų sąjunga ir Profesinio mokymo įstaigų asociacija.

Pagal pateiktas pastabas darbo tvarka Projektas patikslintas ir suderintas su Užsienio reikalų, Vidaus reikalų, Ekonomikos ir inovacijų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijomis, Lietuvos mokslo taryba, Lietuvos universitetų rektorių konferencija ir Centru. Projektas darbo tvarka tikslintas pagal LRVK Socialinės politikos ir Teisės grupių pastabas.

Po 2024 06 04 TAP projekto nuostatos patikslintos pagal Ekonomikos ir inovacijų bei Susisiekimo ministerijų pastabas

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Su Projektu teikiamas Vyriausybės posėdžio sprendimo projektas, kuriuo siūloma pavesti:

- ŠMSM kartu su Užsienio reikalų, Ekonomikos ir inovacijų, Vidaus reikalų ministerijomis iki 2024 m. rugsėjo 16 d. pateikti suderintus pasiūlymus, prireikus – teisės aktų projektus dėl:
 - tam tikrų ribojamųjų priemonių taikymo atliekant išsilavinimo ir kvalifikacijų, įgytų pagal Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos švietimo programas, akademinį pripažinimą;
 - automatinio akademinio pripažinimo taikymo išplėtimo Europos Sąjungos, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir Jungtinėje Karalystėje įgytam išsilavinimui;

- Susisiekimo ministerijai kartu su Užsienio reikalų, Vidaus reikalų ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijomis iki 2024 m. rugpjūčio 1 d. pateikti suderintus pasiūlymus, prireikus – teisės aktų projektus dėl:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Rusijos Federacijos Vyriausybės susitarimo dėl prekybinės jūrveivystės ir sutarties, sudarytos tarp Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ir Rusijos Federacijos transporto ministerijos, dėl jūrinių laivų jūrininkų liudijimų pripažinimo taikymo sustabdymo ar nutraukimo;
- ribojamųjų priemonių taikymo Rusijos Federacijos piliečių jūrininkų įdarbinimui laivuose, plaukiojančiuose su Lietuvos valstybės vėliava, įskaitant Prekybinės laivybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies nuostatą, kuria nustatytas draudimas nepaprastosios padėties metu sudaryti darbo sutartis su jūrininkais, kurie yra valstybių, dėl kurių veiksmų ji įvesta, piliečiais, išskyrus turinčius teisę gyventi Lietuvos Respublikoje asmenis, pakeitimo bei atplaukusių į Lietuvos uostus jūrininkų kontrolės.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Socialinės politikos grupė

Dalia Masaitienė